

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญและมีคุณค่ายิ่งต่อการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม การอ่านมีส่วนช่วยปรับปรุงชีวิตให้สมบูรณ์ โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในวัยเรียน หากมีความสามารถในการอ่านดีย่อมได้รับการยอมรับ สามารถเรียน และเล่นกับเพื่อนๆ ได้ดี ในทางกลับกันเด็กคนใดอ่านไม่ได้ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เด็กที่มีอุปสรรคในการอ่าน มักจะขาดความมั่นใจในตนเอง ทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนอย่างมาก และความสำเร็จทางการศึกษามักเป็นผลมาจากความสามารถในการอ่าน โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่เป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาที่อยู่ในระดับปกติหรือมีระดับสติปัญญาสูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของคนทั่วไป แต่มีความบกพร่องในการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ความบกพร่องในการรับรู้ ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากความบกพร่องในการทำงานของสมองความบกพร่องทางการอ่านความบกพร่อง ด้านการสื่อสารสมาธิสั้นอยู่ไม่นิ่งและเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้บางคนอาจมีปัญหาหลาย ๆ ด้าน หรือเพียงด้านใดด้านหนึ่งก็ได้ (The Concise Columbia Electronic Encyclopedia, 1999: 126)

จากผลการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยในต่างประเทศพบว่าร้อยละประมาณ 80 ของกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่าน (Lerner, 1993; Ysseldyke, & Algozzine, 1995: 109) และประมาณร้อยละ 10-15 ของเด็กที่เรียนในประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน (British Dyslexia Association, 1995: 1) และจากผลการรวบรวมสถิติเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่านซึ่งได้รวบรวมไว้ในหนังสือ The International Book of Dyslexia (Salter & Smythe, 1997: 238) ที่เป็นข้อมูลที่ได้จากประเทศต่าง ๆ 14 ประเทศ พบว่า ประเทศที่มี เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยเรียงลำดับจากประเทศที่พบความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน สูงสุดไปหาต่ำสุดได้ดังนี้ คือ ประเทศไนจีเรีย คิดเป็นร้อยละ 11 ประเทศรัสเซีย และฟินแลนด์ ซึ่งมีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 10 ประเทศสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 8.5 ประเทศญี่ปุ่นร้อยละ 6 ประเทศเบลเยียม และกรีซ ซึ่งมีจำนวน

เท่ากัน คือ ร้อยละ 5 ประเทศอิตาลี ร้อยละ 1.3–5 ประเทศอังกฤษและโปแลนด์ก็มีจำนวนเท่ากัน คือ ร้อยละ 4 ประเทศสิงคโปร์ร้อยละ 3.3 นอร์เวย์ร้อยละ 3 สาธารณรัฐเชคร้อยละ 2–3 และลำดับสุดท้ายคือ ประเทศสโลวัก มีจำนวนของผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านร้อยละ 1-2

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการศึกษาจำนวนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ยังมีนักการศึกษาได้ทำการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ซึ่งได้แก่ โบเดอร์ และ จาริส (Boder & Jarrice, 1982 cited by Westman, 1990) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านเพิ่มเติม และพบว่าในจำนวนผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน (Dyslexia) ร้อยละ 62 เป็นผู้ที่ปัญหาเกี่ยวกับการฟังและการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา (Auditory Linguistic Dysphasia) ร้อยละ 13 เป็นผู้เรียนที่มีปัญหาในการมองเห็น (Visual Spatial Dysphasia) ร้อยละ 19 เป็นผู้เรียนที่มีปัญหาหลายๆ ด้าน และร้อยละ 6 ไม่สามารถระบุได้ว่าอยู่กลุ่มใด และจากการศึกษายังพบว่าลักษณะปัญหาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีความผิดปกติด้านการฟังและการเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา (Auditory Linguistic Dysphasia) และพบปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ ความบกพร่องในเรื่องเกี่ยวกับหน่วยเสียง (Phonological Deficit) การอ่านสะกดคำ อ่านออกเสียง และการอ่านจับใจความสำคัญ (จริลักษ์ณ์ จิรวินบูลย์, 2545: 4) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการออกเสียง การจำคำ การอ่าน การสะกดคำ และความเข้าใจในการอ่าน (Cornwall, 1992; Swanson & Ramalgia, 1992; MacDonald & Orwall, 1995) ในส่วนของความบกพร่องในเรื่องหน่วยเสียงยังเป็นข้อจำกัดในการเรียนรู้ และส่งผลต่อความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจด้วย (Lyon, 200) นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักเป็นผู้เรียนที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีความสนใจในการเรียนต่ำและสมาธิสั้นอีกด้วย (British Dyslexia Association, 1997)

ในประเทศไทย ได้มีการสำรวจกลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยคณะกรรมการการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) จากการใช้เครื่องมือคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้ และออทิสซึม [KUS- SI Rating Scale: ADHD/LD/Autism (PDDs)] พบว่า ในปี พ.ศ. 2550 มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (Learning Disability: LD) จำนวน 105,952 คน คิดเป็นร้อยละ 47.50 ของความพิการทางการศึกษา 9 ประเภท และ ปี พ.ศ. 2551 จากการคัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่สงสัยจะเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 111,644 คน พบจำนวนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 109,846 คน คิดเป็นร้อยละ 98.39 ของจำนวนนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและปี พ.ศ. 2552 ได้คัดกรองนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงที่สงสัยจะเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ จำนวน 9,828 โรงเรียน (1ใน 3 ของจำนวนโรงเรียนทั้งหมดทั่วประเทศ)

พบนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 153,354 คน หรือเฉลี่ย 15.50 คน ต่อประชากร และยังไม่มีการสำรวจที่ชัดเจนเกี่ยวกับจำนวนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างเป็นทางการ แต่ก็ได้มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้อยู่บ้าง อาทิ ผลการศึกษาของ กวี สุวรรณกิจ (2542: 48) ได้สำรวจนักเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน 1,057 คน จากโรงเรียน 6 แห่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ประมาณ ร้อยละ 6 และผลการศึกษาของ นิชรา เรืองดารกานนท์ (2543) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาทางการเรียนรู้ ด้านการอ่านในเด็กเล็กและนักเรียนระดับประถมศึกษาทำให้ทราบว่าในการสำรวจและคัดแยกนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่โรงเรียนวัดเสมียนนารี โดยสำรวจนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 600 คน พบว่ามีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านคิดเป็นร้อยละ 6 และจากผลการสำรวจของจรัสลักษณ์ จีรวินุลย์ (2545: 3) ได้ใช้แบบคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ของผดุง อารยะวิญญู มาใช้คัดแยกนักเรียนจำนวน 198 คน ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนอานวยกนกศิริอนุสรณ์ในสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านขั้นรุนแรงจำนวน 8 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 4.04 และพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่านที่ควรได้รับการช่วยเหลือจำนวน 21 คน หรือร้อยละ 10.60 และจากการสรุปของกระทรวงศึกษาธิการ (2550: ๗) ได้สรุปว่า จากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละระดับชั้นมักจะพบผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษรวมอยู่กับผู้เรียนที่ปกติจำนวนหนึ่ง และในกลุ่มผู้เรียนเหล่านั้นพบว่ามีผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มากกว่ากลุ่มผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาประเภทอื่นๆ โดยเฉพาะปัญหาทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน

ในสภาพที่เป็นจริงพบว่าการสอนภาษาไทยมีปัญหาอยู่มาก โดยเฉพาะ โรงเรียนในระดับชั้นประถมศึกษา มีนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มักจะมีปัญหาทางการอ่านเป็นปัญหาที่สำคัญที่สุด (ผดุง อารยะวิญญู, 2542: 56) และปัญหาที่พบส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับการออกเสียงสระ ตัวอักษร และความสัมพันธ์ของคำในประโยค ความเข้าใจคำและวลี การมองเห็น การรับรู้คำ การอ่านจับใจความ (Mollica, 1996: 89) ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะต้องใช้กลยุทธ์ หรือยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านที่เหมาะสมที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่าน สะกดคำ อ่านออกเสียงและอ่านจับใจความสำคัญ สามารถนำการอ่านไปใช้ในการแสวงหาความรู้ และพัฒนาทักษะต่างๆ ของตนเองให้มากที่สุด ซึ่ง ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2543: 87) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าในการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนกลุ่มนี้ผู้จัดควรคำนึงถึงความสามารถ และความบกพร่องของผู้เรียนเป็นสำคัญและควรที่จะต้องได้รับการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นพิเศษ มียุทธวิธีในการจัดการเรียน

การสอนด้านการอ่าน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอ่านได้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายในระยะเวลาที่สั้นที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนต้องใช้การอ่านภาษาไทยเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ในสาขาวิชาอื่นต่อไป

จากการศึกษาและสำรวจนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของผู้วิจัยและคณะโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดหนองคาย โดยใช้แบบคัดแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ของผดุง อารยะวิญญู และแบบคัดกรองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้และออทิสซึม [KUS- SI Rating Scales: ADHD/LD/Autism (PDDs)] นำมาใช้คัดแยกนักเรียนจำนวน 705 คน ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 2 จำนวน 15 โรงเรียน และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 จำนวน 12 โรงเรียน พบว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านขั้นรุนแรงจำนวน 47 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 6.66 และพบนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่ควรได้รับการช่วยเหลือจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 20.56 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย, 2552: 5) และจากประสบการณ์ในการทำงาน ด้านการศึกษาพิเศษของผู้วิจัยที่ได้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในโรงเรียนบ้านท่าสำราญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 ได้ใช้แบบคัดกรองของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แบบคัดกรองของผดุง อารยะวิญญู และแบบคัดกรองของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้และออทิสซึม [KUS- SI Rating scales: ADHD/LD/Autism (PDDs)] นำมาคัดแยกนักเรียนจำนวน 38 คน ที่มีภาวะเสี่ยงที่จะเป็นนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผลการคัดกรอง พบว่า นักเรียนในจำนวนนั้น เป็นบุคคลออทิสติกจำนวน 4 คน เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำนวน 3 คน เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายจำนวน 3 คน และเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จำนวน 28 คน ซึ่งในจำนวนเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ พบว่า เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านจำนวน 22 คน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 73.68 ของจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน (โรงเรียนบ้านท่าสำราญ, 2553: 3)

จากผลการศึกษาของนักการศึกษาไทยที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งได้แก่ กวี สุวรรณกิจ (2542: 48) จริลักษ์ณ์ จิรวินุลย์ (2545: 2) กระทรวงศึกษาธิการ (2550: ข) ผดุง อารยะวิญญู (2542: 56) และการศึกษาสำรวจของผู้วิจัย จึงกล่าวได้ว่าในประเทศไทยมีเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านอยู่จริง และปัญหาด้านการอ่านนี้เป็นปัญหาสำคัญมาก เนื่องจากการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ โดยเฉพาะทักษะการอ่านสะกดคำ อ่านออกเสียง และอ่านจับใจความ เพราะทักษะดังกล่าวจำเป็นต้องนำไปเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ ทักษะอื่น ถ้านักเรียนอ่านไม่ได้ หรือมีปัญหาด้าน

การอ่าน อาจจะทำให้เกิดปัญหาหรือส่งผลต่อการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่อ้างว่า เรื่อง การจัดการศึกษาที่เหมาะสมให้กับเด็กกลุ่มนี้ ซึ่งได้ระบุไว้ในมาตราที่ 10 หมวดที่ 2 เกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของบุคคล โดยเฉพาะบุคคลที่มีความบกพร่องด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ ตลอดจนผู้มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพหรือไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลไว้ว่า ให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้การศึกษาด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะหันมาสนใจในการศึกษาหาความรู้และพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ซึ่งเป็นกลุ่มที่น่าเป็นห่วงมาก เนื่องจากมีความสามารถในการอ่านต่ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้วิชาอื่นๆ ได้ และความรุนแรงของปัญหาการอ่านจะสะสมมากขึ้นเรื่อยๆ หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือช่วยเหลือแต่ต้น จะก่อให้เกิดปัญหาในการเรียนรู้ในสาระอื่นต่อไป

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านของ ผู้วิจัย พบว่าแนวคิด ทฤษฎีที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้การสอนอ่าน มีหลายแนวคิด แต่มีสองแนวคิดที่มีความสอดคล้องกัน และสามารถนำมาพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คือ แนวคิดพหุสัมผัส (Multi- sensory Approach) และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language Approach)

แนวคิดพหุสัมผัสสัมผัส เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่เน้นให้นักเรียนรับรู้ข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสหลายๆ ทาง ได้แก่ ทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางการสัมผัส และทางการเคลื่อนไหวร่างกายโดยให้ความสำคัญในการรับรู้ แต่ละทางนั้นอย่างใกล้ชิดเคียงกัน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีโอกาสใช้ประสาทสัมผัสในส่วนที่ทำงานได้ดีไปชดเชยความบกพร่องในการรับรู้ของประสาทสัมผัสบางด้านของนักเรียน ในขณะที่เดียวกันประสาทสัมผัสส่วนที่บกพร่องนั้นก็ถูกใช้งานและมีการพัฒนาขึ้นได้ ครูสามารถใช้แนวการสอนแบบพหุสัมผัสในการสอนเรื่องการออกเสียงของตัวอักษรและการเขียนไปพร้อมๆ กัน ความรู้สึกลักษณะเขียนและอ่านออกเสียงจะทำให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างลักษณะของตัวอักษรและเสียงของตัวอักษรนั้น ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญของการอ่านและการสะกดคำ การใช้แนวทางการเรียนการสอนแบบนี้สำหรับฝึกหัดการอ่านและการสะกดคำนั้นจะส่งผลให้มีการพัฒนาความจำในเรื่องของลักษณะศาสตร์และยังจะส่งผลต่อไปยังทักษะในการเขียนและการทำงานอื่นๆ การใช้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนแบบพหุสัมผัส

ยังเป็นการสอนที่ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนมากขึ้น การนำแนวการสอนนี้มาใช้ในการจัดการสอนสำหรับผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน จึงน่าช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

แนวคิดภาษาแบบธรรมชาติ เป็นแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานมาจากทฤษฎีที่ว่าด้วยธรรมชาติของภาษา และทฤษฎีที่ว่าด้วยธรรมชาติการเรียนรู้ การอ่าน การเขียน ในระบบภาษา ซึ่งแนวคิดนี้เป็นแนวคิดเพื่อใช้ในการพัฒนาความสามารถในการอ่านและการเขียน เป็นการจัดการเรียนการสอนภาษาแบบองค์รวม เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เน้นการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อชีวิตประจำวันของเด็ก โดยนำสิ่งที่เขาประสบพบเห็นในชีวิตประจำวันซึ่งรวมถึงวัฒนธรรม การดำรงชีวิตของเด็กแต่ละคนมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอนเป็นการเรียนอย่างมีชีวิตชีวา จากสิ่งที่เป็นธรรมชาติ จากสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงและจากสิ่งที่เป็นอยู่จริงในชีวิตประจำวัน โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดค้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวเองกับเพื่อนๆ ไม่มุ่งเน้นการสอน เขียน อ่าน ไวยากรณ์ หรือการใช้หนังสือแบบเรียน เพราะเป็นเรื่องที่ยากต่อความเข้าใจของเด็กและไม่ใช่ว่าสิ่งที่เขาพบเห็นในชีวิตจริง ซึ่งเป็นแนวคิดที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และนักเรียนที่เรียนช้า (บุษบง ดันติวงศ์, 2536: 143-150) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเรื่อง การพัฒนาทางปัญญา (Zone of Proximal Development) ในทฤษฎีคอนสตรัคติวิซของไวโกตสกี (Vygotsky) ซึ่งมาซาโนและเพนเตอร์เสนอว่า ในการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเขียนได้นั้นควรผสมผสานแนวคิดแบบที่เน้นทักษะและแบบเน้นการพัฒนาภาษาแบบองค์รวมเข้าด้วยกันโดยมีความเชื่อว่าผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดีขึ้นหากมีผู้ให้คำแนะนำที่ถูกต้องเหมาะสม โดยการกำหนดงานให้นักเรียนทำทีละน้อยตามความสามารถของนักเรียน ซึ่งการที่นักเรียนสามารถทำงานให้สำเร็จได้ในแต่ละขั้นตอนนี้จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีความมั่นใจ และมีความรู้สึกรู้เห็นคุณค่าในตนเองมากขึ้น (Gramham et al, 1993; Saracoglu et al., 1989)

ในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้อ่าน โดยการพัฒนาแนวคิดดังที่กล่าวมาแล้วนั้น ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเรื่อง การจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษว่า มีองค์ประกอบใดบ้างที่จะนำมาใช้ในการสนับสนุนยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้อ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งพบว่า องค์ประกอบที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้อ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ คือ การนำหลักบริหารจัดการเรียนรวม (เบญจมา ชลธารนนท์, 2546: 12) มาใช้เป็นองค์ประกอบร่วม ซึ่งได้แก่ การดำเนินการดังนี้ คือ 1) เตรียมความพร้อมให้กับผู้ปกครองเด็กที่มี

ความต้องการพิเศษ 2) เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตร เนื้อหาสาระ เทคนิควิธีที่สอนที่สื่อ และการวัดประเมินผลที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน 3) เตรียมนักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ 4) เตรียมสภาพแวดล้อม และ 5) เตรียมเครื่องมือ (เบญจาชลชานนท์, 2546: 12) ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวได้ไปสอดคล้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ในการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมนั้นจะต้องจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติทั่วไปในชั้นเรียนปกติโดยไม่แบ่งแยกเด็ก จึงจำเป็นต้องมีการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็ก และมีการเตรียมความพร้อมเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ ตลอดจนมีการจัดสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ให้กับเด็กกลุ่มนี้ เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้ยังต้องการความช่วยเหลือจากเพื่อนในชั้นเรียนรวมไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียน ด้านสังคม ฯลฯ ซึ่งการที่เด็กได้มาเรียนรวมกันจะทำให้เด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการด้านทักษะทางสังคมและทักษะทางวิชาการดีขึ้นจึงส่งผลดีต่อการอ่านของเด็ก (ผดุง อารยะวิญญู, 2545: 46)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เป็นประเด็นที่ควรให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญและมีคุณค่ายิ่งต่อการเรียนรู้ ฉะนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้จะต้องแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนถ้าปล่อยไว้นานอาจจะก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการเรียนรู้ในสาระอื่น และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชาติได้ และประกอบกับประเทศไทยยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ภายใต้พื้นฐานการเรียนรวมเพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านของนักเรียนกลุ่มนี้ และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ด้านการอ่านได้อย่างเต็มตามศักยภาพและนำทักษะการอ่านไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวัน และอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีคำถามของการวิจัย ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์

และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรู้รวม เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจและความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษาควรมีองค์ประกอบที่สำคัญอะไรบ้าง อย่างไร

2. ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์ และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรู้รวมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจ และความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา มีผลต่อความสามารถ ความสนใจและความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยการบูรณาการแนวคิด พหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรู้รวมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจและความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา

2. เพื่อศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยการบูรณาการ แนวคิดพหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรู้รวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ระดับประถมศึกษา ดังนี้

2.1 ศึกษาความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน

2.2 ศึกษาความสนใจในการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน

2.3 ศึกษาความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีสมมติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา มีความสามารถในการอ่าน หลังการเรียน สูงกว่า ก่อนการเรียน
2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้โดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรวมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับประถมศึกษา มีความสนใจในการเรียน ระหว่างการเรียน สูงกว่า ก่อนการเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจ และความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษานี้ ใช้พัฒนาทักษะการอ่านภาษาไทยของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านในเรื่อง การสะกดคำ การอ่านออกเสียง และการอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ โดยมีขอบเขตของการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และสภาพปัญหาการจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 กลุ่มที่ 1 ครูผู้สอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ที่มีประสบการณ์ในการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ไม่น้อยกว่า 3 ปี และได้รับแต่งตั้งเป็นครูการศึกษาพิเศษ หรือผ่านการอบรมได้รับวุฒิบัตร ครูการศึกษาพิเศษ โดยมีจำนวนชั่วโมงอบรมไม่

น้อยกว่า 200 ชั่วโมง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย ปีการศึกษา 2554 จำนวน 47 คน

1.2 กลุ่มที่ 2 ครูชำนาญการพิเศษสาขาการศึกษาพิเศษที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ ระดับปริญญาโทขึ้นไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี และขอนแก่น ปีการศึกษา 2554 จำนวน 9 คน

1.3 กลุ่มที่ 3 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ในเขตพื้นที่ ให้บริการของโรงเรียนบ้านท่าสำราญสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 38 คน

2. เนื้อหาสาระ ระเบียบนี้เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพการจัดการเรียนรู้ และองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ เพื่อกำหนด ยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ และเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจและความคงทนในการ อ่าน ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

3. ระยะเวลาในการศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554

ระยะที่ 2 การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่าน

เป็นการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยการบูรณาการแนวคิด พหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรู้รวมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจและความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ระดับ ประถมศึกษา โดยกำหนดกระบวนการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และสภาพปัญหาการจัดการการเรียนรู้ 2) การกำหนดและพัฒนา ยุทธศาสตร์ และ 3) การตรวจสอบยุทธศาสตร์โดยผู้เชี่ยวชาญ

ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่าน

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีอายุเฉลี่ย ประมาณ 10 ปี มีความพร้อมในการเรียนและไม่มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการ ใช้ กล้ามเนื้อมือและสายตา ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคายเขต 1 และไม่มี ความบกพร่องอื่นซ้อน ได้แก่ ความบกพร่องทางสติปัญญา ความบกพร่องทางการเห็น ความบกพร่องทางการได้ยิน และ ความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีอายุเฉลี่ยประมาณ 10 ปี มีความพร้อมในการเรียนและไม่มีปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้กล้ามเนื้อมือและสายตาซึ่งอาจเป็นตัวแปรแทรกซ้อนของการทดลอง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านและไม่มี ความบกพร่องอื่นซ้อนจำนวน 7 คน โรงเรียนบ้านท่าสำราญ อำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ได้รับเกียรติบัตรเหรียญทองยอดเยี่ยมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วม และโล่การบริหารจัดการเรียนร่วมดีเด่นระดับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยคักครองกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.2.1 คักครองโดยใช้แบบคักครองนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.2.2 คักครองโดยใช้แบบคักแยกเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านของผดุง อารยะวิญญู

1.2.3 คักครองโดยใช้แบบคักครองนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น บกพร่องทางการเรียนรู้และออทิสซึม [KUS- SI Rating Scales: ADHD/LD/Autism (PDDs)]

1.2.4 คักครองโดยใช้เอกสารรับรองความพิการทางการแพทย์

2. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น คือ ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมผัสและแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างความสามารถความสนใจ และความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ความสามารถในการอ่าน

2.2.2 ความสนใจในการเรียน

2.2.3 ความคงทนในการอ่าน

3. เนื้อหาสาระ

เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านเป็นเนื้อหาที่ปรับจากหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระการอ่าน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งปรับ ให้มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถของกลุ่มตัวอย่าง โดยเน้นทักษะด้านการอ่านสะกดคำ การอ่านออกเสียง และการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 10 หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 40 แผน ทำการทดลอง 40 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที

4. ระยะเวลาในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการทดลองใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ระยะเวลา 18 สัปดาห์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์และ แนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรู้รวมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจ และความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ระดับประถมศึกษา หมายถึง วิธีการจัดการการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์และแนวคิด ภาษาแบบธรรมชาติ ภายใต้พื้นฐานการเรียนรู้รวมเป็นหลัก ซึ่ง มีองค์ประกอบของยุทธศาสตร์ 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 องค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่านโดยการบูรณาการ แนวคิดพหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติ หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่าน ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน ความสนใจในการเรียนและความคงทนในการอ่านของ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้โดยมีการกำหนดเนื้อหาสาระ วัตถุประสงค์ กระบวนการ เรียนรู้ และการประเมินผล ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ซึ่งได้จากการประเมิน รับรองจากผู้เชี่ยวชาญและการทดลองใช้มีขั้นตอนการจัดการการเรียนรู้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน จัดลำดับ จุดประสงค์การเรียน และการเรียนรู้ทักษะพื้นฐานตามเนื้อหาสาระที่กำหนด โดยนักเรียนรับรู้ ข้อมูลและฝึกทักษะในการอ่านสะกดคำ อ่านออกเสียง และอ่านจับใจความ ตามลำดับขั้นตอนของ

กิจกรรมโดยเน้นการรับรู้ข้อมูลผ่านช่องทางการเรียนรู้หลัก คือ ทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางการสัมผัส และการเคลื่อนไหว และบันทึกคำที่อ่านได้ลงในแบบบันทึกผลการอ่าน

ขั้นที่ 2 นำความรู้ไปใช้ โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการอ่านเพื่อสรุปใจ

ความสำคัญจากหนังสือนิทานเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน มีการกำหนดความสัมพันธ์ของข้อมูล โดยนักเรียนร่วมกันเล่าเรื่องย่อ ๆ ของนิทานและบอกข้อความสำคัญของเรื่อง ประมวลคำ และร่วมกันสรุปใจความสำคัญของข้อมูล โดยทำแผนภาพ (Mapping) ใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน

ขั้นที่ 3 นำเสนอ และประเมินผลงาน โดยการนำเสนอผลงานจากการอ่านสะกดคำอ่านออกเสียงและอ่านจับใจความของนักเรียนแต่ละคนและมีการแสดงผลงานที่ป้ายนิเทศในชั้นเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผลงานของนักเรียน

1.2 องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่องในการดูแลช่วยเหลือด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีความสามารถ ความสนใจและความคงทนในการอ่าน และความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้น โดยดำเนินการ 2 ด้าน ดังนี้

1.2.1 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่โรงเรียน หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนของผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ การเข้าร่วมประชุม เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาความสามารถในการอ่าน และความสนใจในการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่าน และร่วมกิจกรรมต่างๆที่โรงเรียนจัดขึ้น การร่วมจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และการเข้าร่วมเป็นเครือข่ายผู้ปกครองในชั้นเรียนเพื่อวางแผนในการให้ความช่วยเหลือด้านการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

1.2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่บ้าน หมายถึง พฤติกรรมของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่บ้าน โดยการสนทนา พูดคุย พาเด็กอ่าน ทบทวน เนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ เพื่อเป็นการเพิ่มเติม ซ้ำ ย้ำ ทวนจากการเรียนที่โรงเรียนแล้ว การพานักเรียนผลิต สื่อ อุปกรณ์ เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ด้านการอ่าน เช่น กระดาษทรายสำหรับฝึกเขียน และอ่าน ดินน้ำมันใช้ขีดเป็นรูปพยัญชนะหรือคำที่อ่าน สีไม้หรือสีเทียนใช้เน้นคำที่อ่าน ให้เห็นเด่นชัด ดูแลช่วยเหลือ ตรวจสอบ การบ้าน หรือแบบฝึกหัดที่นักเรียนได้รับมอบหมายให้ทำจากโรงเรียน และรายงานพฤติกรรมทางการเรียนของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านให้ โรงเรียนทราบโดยทำบันทึก “การอ่านให้แม่ฟัง” สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

1.3 องค์ประกอบด้านการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผน

การจัดการศึกษาที่ให้ความช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคล ของกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายที่จะต้องวางแผนร่วมกันเพื่อให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน ซึ่งการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล มีขั้นตอนในการทำ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การทำความเข้าใจและขออนุญาตผู้ปกครองของเด็ก ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจและร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษาในการช่วยเหลือ พัฒนาส่งเสริมความก้าวหน้าของเด็ก

ขั้นที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลและประเมินความสามารถพื้นฐานเกี่ยวกับเด็ก

ขั้นที่ 3 ประชุมจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยมีกลุ่มรับผิดชอบซึ่งจะเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือพัฒนาเด็กโดยตรง ได้แก่ ผู้ปกครอง ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทนครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัดและนักเรียน (กรณีที่สามารถเข้าร่วมประชุมได้) โดยผู้รับผิดชอบเหล่านี้จะประชุมร่วมกันเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ขั้นที่ 4 ใช้แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยยึดจุดมุ่งหมายระยะยาวเป็นหลักนำไปกำหนด จุดมุ่งหมายระยะสั้น และนำจุดมุ่งหมายระยะสั้น ไปจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เฉพาะบุคคล (Individualized Implementation Plan: IIP)

ขั้นที่ 5 การติดตามและประเมินผล โดยคณะผู้จัดทำจะมีการประชุมประเมินความก้าวหน้า เพื่อปรับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้คนนั้นใหม่ เมื่อเด็กคนนั้นพัฒนามาจนบรรลุจุดมุ่งหมายระยะยาวที่วางไว้แล้ว

1.4 องค์ประกอบด้านการจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งในและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านการอ่าน เพื่อเสริมสร้างความสามารถ ความสนใจและความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ มีวิธีดำเนินการจัดสภาพแวดล้อม 2 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีขีดจำกัดน้อยที่สุด (Least Restrictive Environment: LRE) ได้แก่ การจัดโต๊ะเรียนและที่นั่งให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน จัดให้มีมุมส่งเสริมการอ่านภาษาไทย โดยมีหนังสือนิทานเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน จำนวน 10 เรื่อง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จัดให้มีป้ายนิเทศในห้องเรียนเพื่อนำเสนอ / แสดงผลงานของนักเรียนเมื่อเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 10 หน่วย จัดให้มีสื่ออุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการอ่าน อาจได้แก่ ดินน้ำมันใช้สำหรับขดเป็นพยัญชนะหรือคำที่อ่าน บัตรคำ กระดาษทรายใช้สำหรับการฝึกลากเส้นเพื่อเขียนเป็นคำที่อ่าน สีไม้ สีเทียนเพื่อฝึกเขียนคำให้เห็นเด่นชัด แบบฝึกทักษะการอ่านหนังสือนิทานเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน จำนวน

10 เล่ม บัตรรูปสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ เพื่อให้นักเรียนได้จัดเรียงเป็นคำแล้วฝึกอ่าน จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ที่หลากหลาย เพื่อให้ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ได้ใช้ประสาทสัมผัสในการ เลือกรูขี การรับรู้ ความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ได้ตามความต้องการจำเป็นพิเศษ และตามศักยภาพของแต่ละ บุคคลและมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เป็นกันเอง การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับ นักเรียน การแสดงความรัก ความอบอุ่นและการสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ในการเรียน

ด้านที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน หมายถึง การจัดแหล่งเรียนรู้ภายนอก ห้องเรียน ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่มีการคงสภาพที่เป็นธรรมชาติ มีสนามเด็กเล่นให้เด็กได้ออกกำลังกาย มีกระบะทราย สำหรับฝึกเขียนและอ่านคำ มีพื้นที่ว่าง สำหรับเคลื่อนไหว หรือทำกิจกรรม มีส่วนหย่อมบัตร์คำ มีต้นไม้พุดได้ และจัดสถานการณ์ ภายนอกให้เชื่อมโยงกับหน่วยการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่าน ความคงทนในการ อ่านและความสนใจในการเรียน

2. การเรียนรวม หมายถึง การจัดให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ด้านการอ่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีพื้นฐานในการเข้าเรียนมาจากการเรียนรวมในชั้นเรียนปกติ เต็มเวลา ตั้งแต่ ชั้น ป.1 – ป.4 โรงเรียนเรียนร่วมโรงเรียนบ้านท่าสำราญ ปีการศึกษา 2554

3. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบความสามารถ ในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ซึ่งวัดได้จากการให้นักเรียนทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

1) การสะกดคำตามคำบอก จำนวน 20 คำ คะแนน 20 คะแนน 2) การอ่านออกเสียงจำนวน 20 คำ คะแนน 20 คะแนน และ 3) การอ่านจับใจความ จำนวน 20 ข้อ 20 คะแนน

4. ความคงทนในการอ่าน หมายถึง ความสามารถในการอ่านของนักเรียนที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว 2 สัปดาห์ โดยนักเรียนที่มีความคงทนในการ อ่านจะมีคะแนนหลังเรียน 2 สัปดาห์ ไม่ต่ำกว่า คะแนนหลังเรียน ซึ่งวัดได้จากการให้นักเรียนทำ แบบทดสอบความสามารถในการอ่าน ซึ่งเป็นฉบับเดียวกัน และวัดหลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง แล้ว 2 สัปดาห์

5. ความสนใจในการเรียน หมายถึง ผลของการสังเกตพฤติกรรมในการเรียนระหว่างทำ กิจกรรมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยสังเกต พฤติกรรมแสดง ความสนใจในการเรียน สังเกตช่วงความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน และ สังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ซึ่งประเมินได้จาก แบบสังเกตพฤติกรรมความสนใจใน การเรียนของนักเรียน ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของนักเรียน และ

2) แบบสังเกต และบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้ ได้แก่ แบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมแสดง
ความสนใจในการเรียน แบบบันทึกผลการสังเกตช่วงความสนใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน
และแบบบันทึกผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ในการวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์ที่จะได้รับ ดังนี้

1. ได้ยุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยการบูรณาการแนวคิดพหุสัมพันธ์
และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรวม ของนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการเรียนรู้ด้านการอ่านระดับประถมศึกษา
2. ครูและผู้เกี่ยวข้องได้แนวทางในการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการ
อ่านสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่านตามสภาพบริบทของโรงเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการเรียนรู้ด้านการอ่าน โดยการบูรณาการแนวคิด
พหุสัมพันธ์และแนวคิดภาษาแบบธรรมชาติภายใต้พื้นฐานการเรียนรวมเพื่อเสริมสร้างความสามารถ
ความสนใจ และความคงทนในการอ่านของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ด้านการอ่าน
ระดับประถมศึกษา มีกรอบแนวคิดในการวิจัย แสดงได้ดังภาพที่ 1

